

Bilten XX

Škole političkih studija

Podgorica, oktobar 2019.

Građanska alijansa, Crna Gora
oktobar 2019. godine

Urednica

Jelena Ristović

Autori

Aleksandra Bošković

Ana Milačić

Draško Milačić

Dušica Pavlović

Elhana Hamzić

Ivana Popović

Jasmina Beharović

Jovana Krivokapić

Ljubica Milićević

Marija Radulović

Milan Žugić

Milena Bubanja Obradović

Milica Krgović

Milica Marinović

Milosava Mandić

Miloš Rudović

Olivera Slavnić

Korektura

Jelena Ristović

Prelom i dizajn

Zoran Zola Vujačić

Stavovi izneseni u ovom izvještaju ne moraju nužno odražavati mišljenje Ambasade Kraljevine Norveške, Balkanskog fonda za demokratiju Njemačkog Maršalovog fonda Sjedinjenih Američkih Država ili njihovih partnera. Izrazi koji se u ovom izvještaju koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju izraze u ženskom rodu.

*“This project is financially supported by The Royal Norwegian Embassy in Belgrade
<https://www.norway.no/en/serbia/> ”*

*“Realizaciju projekta finansijski je podržala ambasada Kraljevine Norveške u Beogradu
<https://www.norway.no/en/serbia/> ”*

SADRŽAJ

<i>Uvod</i>	4
Stanje u medijima u Crnoj Gori	
<i>Aleksandra Bošković</i>	6
<i>Ana Milačić</i>	7
<i>Dražko Milačić</i>	8
<i>Dušica Pavlović</i>	9
<i>Elhana Hamzić</i>	10
<i>Ivana Popović</i>	11
<i>Jasmina Beharović</i>	12
<i>Jovana Krivokapić</i>	13
<i>Ljubica Milićević</i>	14
<i>Marija Radulović</i>	15
<i>Milan Žugić</i>	16
<i>Milena Bujanja Obradović</i>	17
<i>Милица Крговић</i>	18
<i>Milica Marinović</i>	19
<i>Milosava Mandić</i>	20
<i>Miloš Rudović</i>	21
<i>Olivera Slavnić</i>	22

Uvod

Dragi prijatelji,

Pred vama je XX izdanje Biltena, kojeg je pripremila nevladina fondacija “Građanska alijansa”. Ovaj Bilten dio je naših napora da rad svake generacije Škole političkih studija dopunimo objavljivanjem stavova polaznika i time doprinesemo jačanju javnog dijaloga o bitnim društvenim temama.

Ove godine startovala je XVII generacija Škole, koja je isključivo posvećena novinarima i okuplja predstavnike najznačajnijih crnogorskih redakcija.

Shodno tome, Bilten koji ćete upravo pročitati sastavljen je od tematskih prikaza o situaciji u medijima, izazovima i problemima na medijskoj sceni. Ono što je veoma značajno – ovaj Bilten je jedna od rijetkih inicijativa na kojoj sarađuju predstavnici inače veoma polarizovane medijske zajednice. A promocija konstruktivnog dijaloga i stručne saradnje u cilju otvaranja bitnih društvenih pitanja je upravo jedan od ciljeva naše Škole.

Imajući sve to u vidu, iskreno se zahvaljujemo autorima tekstova.

Bilten i pomenuta edicija osmišljeni su i realizuju se u okviru projekta “Zajedno za progres u pregovaračkim poglavljima 23 i 24”, uz podršku ambasade Kraljevine Norveške i Balkanskog fonda za demokratiju Njemačkog Maršalovog fonda Sjedinjenih Američkih Država.

Jelena Ristović,
koordinatorka Škole političkih studija

Stanje u medijima u Crnoj Gori

ALEKSANDRA BOŠKOVIĆ
novinarka Cafe del Montenegro CdM

Medijska politika i sloboda govora u Crnoj Gori ocjenjeni su najnižom ocjenom u izvještaju Evropske komisije, a situacija u toj oblasti je okvalifikovana ozbiljnom zabrinutošću.

Budući da i evropski čelnici u izvještaju o napretku Crne Gore konstatuju da nije zabilježen progres u oblasti medija i slobode govora, dovoljno govori da se ozbiljno moramo zabrinuti za stanje novinarstva u našoj zemlji.

Na prvom mjestu tu su neriješeni napadi na novinare koji su godinama unazad sve učestaliji . To itekako otežavaju rad novinara, pa isto tako nije bilo uslova da se sloboda izražavanja i medija razvija. Evidentno je da u društvu i vlasti nema volje da se napadi riješe, ali po mom mišljenju postoji politička volja da se brojni mediji stave pod kontrolu moćnih korporacija i pod političku kontrolu. To umnogome otežava rad istraživačkih novinara koji su uskraćeni da rade brojne teme.

Ocjena da nije bilo napretka treba svakoga da zebrine, budući da je oblast slobode izražavanja zapravo ključni dio pregovaračkog poglavlja 23 koje je jedno od najznačajnijih poglavlja u čitavom procesu.

Osim toga, činjenica da je Crna Gora pala na 104. mjesto na listi zemlja sa “problematičnom” slobodom medija po izvještaju “Reportera bez granica” mora biti signal da se otvori široki društveni dijalog. To bi trebalo da zabrine sve odgovorne i da se upali crveni alarm da je stanje u kojem egzistiraju i rade novinari, nezadovoljavajuće.

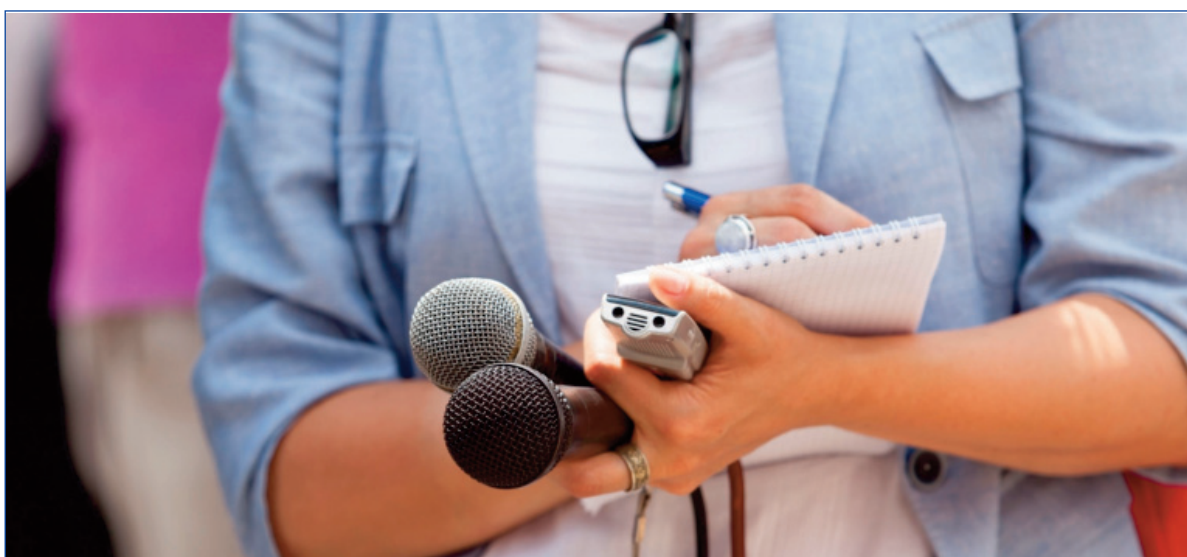

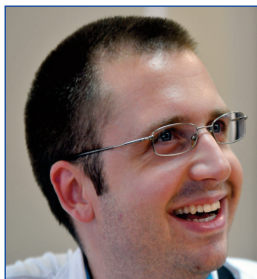
ANA MILAČIĆ
TV Vijesti, novinarka

Stanje u medijima u Crnoj Gori i dalje nije na zadovoljavajućem nivou. Štaviše, daleko je od toga. Osim fizičkih napada, politički uticaj na dio novinara ne jenjava, sve je jači. Kad recimo ujutro kupite novine, ili popodne odgledate sve informativne emisije, možete da steknete utisak kao da živite u dvije različite države. Jedna je Crna Gora sa problemima na koje ukazuju nezavisni mediji, u namjeri da podstiču na rješavanje i kreiranje boljeg društva. A, druga je ona Crna Gora, lider u regionu, u kojoj je turista svake godine više nego lani i u kojoj se žmuri na probleme, proteste, siromaštvo ili uopšte na kritike.

Kao novinar radim već osam i po godina, a čini mi se da svake godine do informacija od državnih institucija i organa dolazim teže. Jednostavno, došli smo u situaciju da ukoliko funkcionerima postavite neko pitanje koje se odnosi na porijeklo njihovog novca, imovine, ili ukazujete na neke njihove odluke i prosto se pitate do čega su one dovele, na konferencijama "nema dodatnih pitanja", ili ce ih Oni napustiti "zbog ranije preuzetih obaveza". Ako dobijete priliku da pitate, pa im se ne sviđa pitanje, ili su svjesni da njihov odgovor nema smisla, onda vas jednostavno okarakterišu kao novinare koji jure senzacionalizam ili vas možda pošalju i u šumu.

Za mnoge su novinari i dalje "spikeri" ili "obični držači mikrofona" i sve dok se makar jedna osoba koja je odlučila da se bavi novinarstvom u Crnoj Gori bude ponašala tako, stvari na medijskoj sceni se neće bitno promijeniti. Ali, dok god bude onih koji ukazuju na probleme, pitaju i pomažu u izgradnji boljeg društva, novinarstva će biti. Na nama je da se trudimo da ga bude što više.

DRAŠKO MILAČIĆ
DAN, novinar

Stanje u medijima u Crnoj Gori je loše. Razlog je taj što imamo vrlo malo medija koji objektivno izvještavaju, kritikuju i ukazuju na stvari koje su pogrešne i loše u sistemu. Većina medija, nažalost, je priklonjena vlasti i vladajućoj koaliciji, zbog čega se u dovoljnoj mjeri ne kritikuju državne firme ili preduzeća koja vode kadrovi iz tih partija.

Sve to je vidljivo i građanima, koji polako gube povjerenje u medije. Jer, ako jedan događaj, sedam medija prikaže na sedam različitih načina, zapitaju se kome mogu da vjeruju. Jedan broj medija izvještava i ukazuje na stvari onako kako bi trebalo, dok se drugi trudi na sve načine da zataškaju afere, greške, probleme ili da ih prikažu na potpuno drugačiji način, koji bi opravdao aktere tih afera i problema.

Tako da, sve u svemu stanje je loše, a većina medija je, nažalost, postala alatka vlasti i vladajuće koalicije koja im služi da se odbrane od napada, da napadaju kritičare i da promovišu i veličaju svoja djela. Ovo poslednje posebno dolazi do izražaja pred izbore kada se sve živo otvara, rekonstruiše, gradi...

DUŠICA PAVLOVIĆ
RTVCG, istraživačka novinarka

Jedan od faktora koji treba uzeti u obzir u procesu razumijevanja crnogorskih medija jeste tržište. Činjenica da se godišnje na marketing u svim medijima potroši svega 10 miliona EUR (Poređenja radi ta cifra je u Srbiji čak 20 puta veća – oko 220 miliona EUR.) govori da mediji ne mogu biti održivi u mjeri koja je neophodna za potpunu nezavisnost i profesionalnost. U sveopštem društvenom kontekstu tako i sami mediji postaju zapravo klijenti interesnih grupa koji ih finansiraju mimo tržišne logike i pravila, pa i u ovom slučaju važi pravilo – nema besplatnog ručka. Ovakvo netržišno poslovanje medija u Crnoj Gori glavna je odrednica i sadržaja koji proizvode kao i nezavisnosti i slobode novinara. To znači da većina građana (osim medijski pismenih kojih je malo) dobijaju medijske sadržaje koji su najčešće nastali kao rezultat sprovođenja agende određene interesne grupe – bilo da je politička, poslovna ili etnička. Zajedno lokalnim tržišnim neprilikama, crnogorski mediji su i na udaru globalne krize uzrokovane pojavom društvenih mreža kao najvećih distributera svih sadržaja, uključujući i informativne koji imaju ključnu važnost u svakom društvu. Ozbiljni i profesionalni mediji u cijelom svijetu na udaru su populističkih lidera i grupacija koje ih proglašavaju neprijateljima i na taj način stvaraju atmosferu u kojoj niko nikome ne vjeruje. Razvijena društva sa dugom demokratskom tradicijom pripremaju ozbiljan odgovor na ovu krizu jer su svjesni da je napad na medije – napad na demokratiju. Slabo razvijena društva koja su tek počela da razvijaju demokratske principe – teško da će uspjeti da sačuvaju male demokratske iskorake tokom ove krize.

ELHANA HAMZIĆ
Dnevne novine, novinarka

Crna Gora sa, sada već nepuno, 600.000 stanovnika, ima preveliki broj medija. Štampani mediji se drže na određenom broju, televizije se gase i otvaraju nove, ali broj portala raste iz dana u dan. Ono što je poslednje dvije decenije karakteristično za crnogorske medije jeste da uvijek biraju stranu. U većini slučajeva u startu znaju da li će biti bliski vlasti ili opoziciji. Odabirom strane, medij koji po osnovnim načelima novinarstva treba biti neutralan, gubi svaki vid objektivnosti. Da li zbog slabe finansijske situacije, ili jednostavno što im je tako lakše, crnogorski mediji i prije samog početka biraju „tim za koji će igrati“.

Postoji mali broj medija koji izvještavaju objektivno, u interesu javnosti, sa provjerenim i tačnim informacijama, ali takvi mediji nemaju finansijsku podršku.

U oblasti slobode izražavanja Crna Gora nema napretka, prema izvještajima Evropske komisije. Nije bilo napretka u istragama vezanim za stare slučajeve nasilja nad novinarima.

Iz Vlade je više puta poručeno da sloboda medija predstavlja i pitanje održive i djelotvorne samoregulacije medija, te da je jedan dio odgovornosti na medijima, a da Vlada neće žaliti ni resurse ni trud kako bi medijskoj zajednici pomogla u tome. No, napretka nema.

Još jedan problem crnogorskih medija jeste nedostatak stručnog kadra, koji bi znao granicu objektivnosti i nepristrasnosti. Novinarima su potrebne obuke iz oblasti koje prate, potrebna je nova radna snaga, jer je novinara sve manje. U svim medijskim kućama je gotovo nemoguće naći tri novinara koji su obučeni isključivo za jednu oblast, jer se rotiraju po redakcijama, kad je određeno mjesto u jednoj redakciji potrebno popuniti.

Tako imamo situaciju da jedan novinar par mjeseci prati ekonomiju, nakon toga politiku, pa

vojsku, ili Skupštinu, pa ga uredništvo prebaci na vanjsku politiku Crne Gore. Novinari svakako treba da izvještavaju iz svih oblasti, ali da bi sadržaj bio kvalitetniji, potrebno je dodatno ih obučavati za određene oblasti.

IVANA POPOVIĆ
Nova M, novinarka

Crnogorska medijska scena je duboko polarizovana godinama. U toj dubokoj polaziraciji znaju da se izgube zajednički ciljevi i interesi esnafa, a to je još veća profesionalizacija i bolji standard novinara.

Bezbjednost novinara i ambijent za rad je značajno unaprijeđen u Crnoj Gori, ali svakako postoji prostor za dalji rad na tome. Polarizacija dovodi do toga da su često mediji, etiketirani kao “vladini” ili “opozicioni”. Crnoj Gori, po svemu sudeći, nedostaje potpune objektivnosti kod medija, jer oni koji uređivačku politiku zasnivaju na kritikovanju vlasti, rade to po svaku cijenu, zbog čega često nijesu objektivni, dok se, sa druge strane, nekim medijima, koji se smatraju su “pro-vladinim”, takođe spočitava da gube na objektivnosti pri izvještavanju.

Kada je posrijedi sloboda medija, Crna Gora je, u posljednjih nekoliko godina, značajno poboljšala uslove za rad, ali smatram da je neophodno da se smanji prisustvo autocenzure.

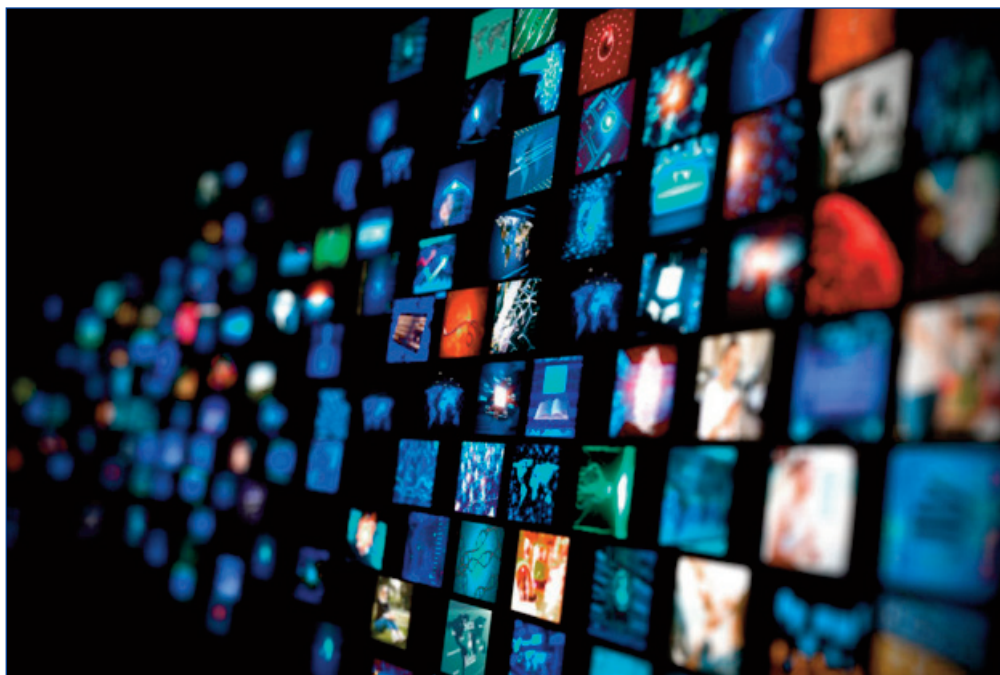
JASMINA BEHAROVIĆ
Pobjeda, novinarka

Početak oktobra Savjetodavni komitet okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina Savjeta Evrope objavio je izvještaj o nacionalnim manjinama u našoj državi u kom je, pored ostalog, konstatovano da „postoji rizik od naglašavanja razlika među religioznim i manjinskim grupama, koje reflektuju šire geopolitičke i istorijske okolnosti, prije nego traženja zajedničke osnove“.

Ovo zapažanje možemo iskoristiti i za ocjenu stanja medija u našoj državi, doslovno: „Postoji rizik od naglašavanja razlika među medijima u Crnoj Gori, koje reflektuje šire geopolitičke i istorijske okolnosti, prije nego traženja zajedničke osnove“.

Izazove i probleme u radu medija u Crnoj Gori, vjerujem, da smo svi naučili napamet, kako predstavnici medija, institucija, nevladinih organizacija, ali i građani koji prate naš rad. Ono što meni nedostaje u toj priči su – rješenja, kompromisi, dogovor? Jasno je, pored ostalog, da loša finansijska situacija ugrožava nezavisnost medija, te da bi osnivanje fonda za podršku medijskom pluralizmu i samoregulaciji, čije je uspostavljanje Vlada najavila, poboljšalo to stanje. No, i to, prije svega, zahtijeva dogovor svih strana.

Naravno, stanje u medijima je daleko od idealnog, a možda, pak, ova moja ocjena zvuči idealistički, ali tvrdim da podijeljeni, ni u okviru medijskih kuća, a posebno ne na širem planu, nećemo uspjeti ništa da promijenimo. Ako to uopšte i želimo.

JOVANA KRIVOKAPIĆ
Freelance novinarka, Pljevlja

Da li je i ako jeste u kojoj mjeri je novinarstvo u Crnoj Gori porota nacije; koliko uspješno obavlja funkciju provjere i nadzora; sudi li ili nadgleda; vlada li ili kontroliše vlast, pitanja su na koja, bilo u javnoj, bilo u neposrednoj, nezvaničnoj komunikaciji, dobijate oprečne odgovore.

Odgovori iskazuju stav sagovornika i svojom nerijetko izrazitom suprotnošću ukazuju na visoku polarizaciju crnogorskog društva, na koju nijesu imuni ni mediji, koji se, svi redom, zaklinju i „ponose“ objektivnošću i nezavisnošću.

Prve (deklarativno) nezavisne medije Crna Gora dobija krajem XX vijeka, par godina uoči obnove državne nezavisnosti, ali usljed malog i nestabilnog tržišta, finansijske ugroženosti, samocenzure i cenzure, oni (mediji) sve češće i sve više balansiraju između senzacionalizma i profesionalnosti protkane patronatom uticajnih grupa.

Novinari nijesu zaštićeni. Napadi se dešavaju previše često, a napadači, ubice i nalogodavci ostaju neotkriveni i nekažnjeni.

U ambijentu straha, selekcije informacija koja nastaje usljed naklonjenosti određene medijske kuće određenoj političkoj ili ideološkoj struji, globalnog fenomena „fake news-a“, mediji se sve više suočavaju sa gubitkom povjerenja građana, čime se dodatno usložnjava i ugrožava njihova egzistencija.

Podrška novinaru od urednika, menadžera, vlasnika medijske kuće, pa onda i društva u cjelini ključna je za jačanje profesionalnih standarda, nezavisnosti i objektivnosti.

Posebno je potrebno poboljšati zaštitu novinara, dati im podršku za rad, na način što napadači na novinare moraju odgovarati i snositi posljedice. Jedan od važnih preduslova za kvalitetno, objektivno i profesionalno novinarstvo je da službe - istražni organi, policija, sudstvo, tužilaštvo budu maksimalno profesionalni u svom dijelu posla.

LJUBICA MILIĆEVIĆ
TV Vijesti, novinarka

'Nema značajnijeg napretka kada je u pitanju sloboda izražavanja', ' Veoma su ograničeni dometi istraga napada na novinare', 'Glavni izazov je i dalje nerazumijevanje slobode medija'...

Ove ocjene Evropske komisije iz Izvještaja o Crnoj Gori za 2019, uz podatak međunarodne organizacije 'Reporteri bez granica' da je Crna Gora po medijskim slobodama na 104. mjestu u rangiranju 180 zemalja, što je čini najgore pozicioniranom u regionu, najbolja su ilustracija stanja u kome se nalaze mediji u našoj zemlji. Tu sliku upotpunjuje i ocjena vrha vlasti da su mediji, koji imaju kritički odnos prema određenim pojavama u društvu i postavljaju određena pitanja, u stvari dio osmišljene akcije opstruiranja rada Vlade. Obeshrabruju i najnovije poruke nadležnih da određeni slučajevi ubistva i napada na novinare, zbog propusta, gotovo izvjesno, neće biti riješeni. U ovakvom ambijentu, stiže i najnoviji Nacrt zakona o slobodnom pristupu informacijama, koji umnogome novinarima sužava prostor za istraživanje, a istraživačke priče ne nailaze na pravi odjek u društvu i sistemu. Uz sve to, mediji u Crnoj Gori, osim Javnog servisa, funkcionišu sa veoma ograničenim kapacitetima, i ljudskim i materijalnim. Ostaje otvoreno pitanje ko i kako kontroliše, u kojoj mjeri se poštuje Kodeks novinara Crne Gore, pa se konkretnija rješenja i finansijskog i regulatornog okvira u medijima očekuju u novom zakonu o medijima.

MARIJA RADULOVIĆ
RTCG, novinarka Informativnog programa

Nekada je raditi u medijima bila privilegija u svakom smislu te riječi. Nekada svako taj posao nije mogao ni raditi. Danas je druga priča...

Novinarske plate važe za one koje su najčešće ispod državnog prosjeka, pritom uglavnom neredovne. Bezbjednost novinara na niskom nivou, ne ustežu se od napada i pritisaka ni mali ni veliki igrači. U trci, bilo za profitom, senzacijom ili sitnim političkim poenima novinari su najčešće najjeftinija roba.

Već godinama medijska scena u Crnoj Gori, naočigled svih, trpi sve dublje podjele. Na jednoj strani "provladini mediji" pod jakim političkim uticajem koji vlast "čuvalu" od postavljanja „ošetljivih pitanja“. Sa druge strane "nezavisni" mediji koji svojom kritikom i sami često idu iz krajnosti u krajnost.

Mediji treba da su "čuvari demokratije" a u društvu u kojem je demokratija u povoju, njihova uloga bi morala biti ključna. Sugerise se odavno da bi lijek mogao biti tijelo koje bi bilo zaduženo za nadzor i poštovanje medijskih pravila i etičkih kodeksa. Medijska zajednica ni oko toga ne može da postigne kompromis što situaciju dodatno pogoršava. Svijetlo na kraju tunela i u ovoj oblasti su evropske integracije.

I tako, sve čekamo da nam neko izvana riješi probleme a u novinarskom fokusu iza providno uvijene političke propagande ne nazire se obični mali čovjek i njegov život. Zato se medijima sve manje vjeruje, sve su više fejk a sve manje sexy...

I samo ovoliko razloga je dovoljno navesti, zaključak- promjene su neophodne.

MILAN ŽUGIĆ
Agencija MINA, urednik

Mediji u Crnoj Gori rade u veoma teškim uslovima i čini se da nijesu bili u težem položaju. Loša ekonomska situacija i kriza utiče i na rad većine medija. Osim toga prisutni su i politički i drugi pritisci a sve to zajedno usložnjava ionako tešku situaciju. Kada se na sve to dodaju i neriješeni slučajevi napada na novinare postaje vidljivo u kakvim uslovima rade mediji u Crnoj Gori. Sve je to prepoznala i Evropska komisija koja je u svom izvještaju ukazala na to da nema značajnijeg napretka kada je u pitanju sloboda izražavanja...

MILENA BUBANJA OBRADOVIĆ
Radio Berane, urednica portala

Napadi na novinare/ke, loša ekonomska situacija i duboka politička podijeljenost ozbiljno utiču na nivo profesionalizma i respektabilnost medija u Crnoj Gori. Izazovi sa kojima se zaposleni/e u medijima suočavaju su brojni, a sloboda medija svakodnevno se dovodi u pitanje. Nebezbedno okruženje u kojem crnogorski/e novinari/ke rade, kao i veliki broj neriješenih napada šalju poruku da je za profesionalizam i etičnost u Crnoj Gori potrebna izuzetna hrabrost. Baš zato, hrabrih je malo, a veliki dio novinara/ki zna granicu do koje smije ići. Ovakva situacija, u kojoj nema saglasnosti čak ni oko minimuma profesionalnih standarda navodi na zaključak da će, ionako loša situacija u narednom period biti još gora.

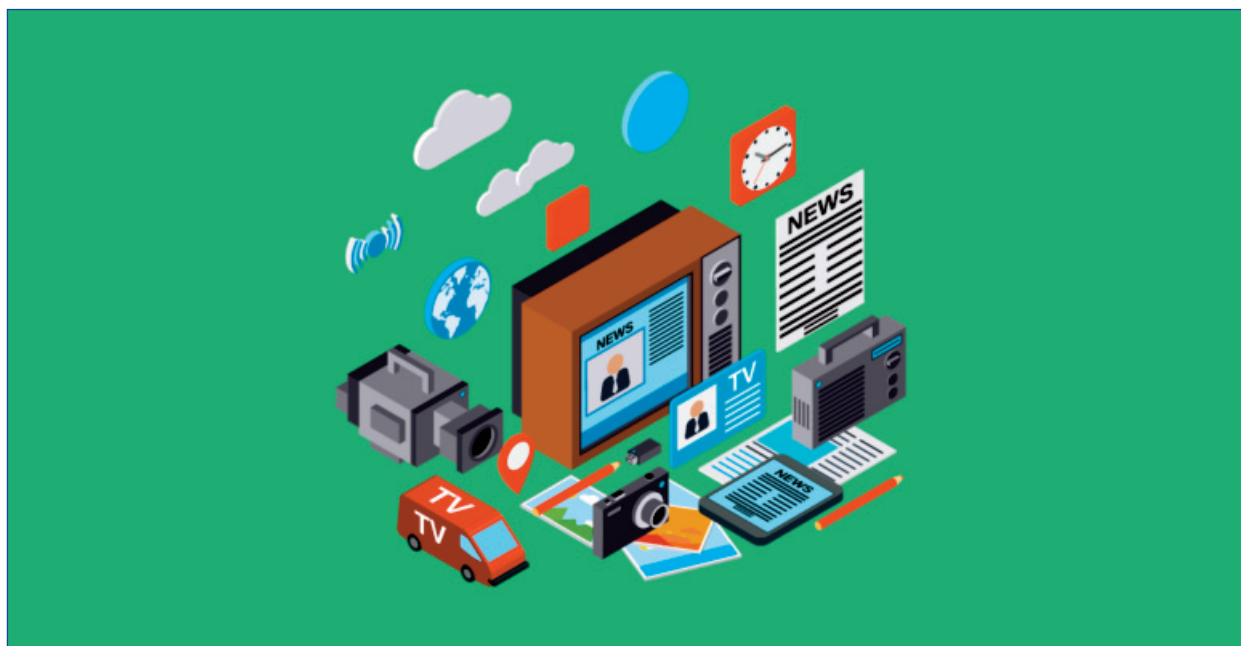

МИЛИЦА КРГОВИЋ
уредник редакције Друштво у ДН ДАН

У Црној Гори слобода медија је на ниском нивоу, а на то указују и званични извјештаји европских институција. Забрињавајући је положај независних медија који су често мета политичких и економских притисака. Да је стање из године у годину буквално све горе показују све чешћи напади на новинаре. Слободе медија нема у атмосфери коју креира данашња власт. Тако је 15 година неријешено убиство оснивача и главног и одговорног уредника Дана Душка Јовановића, а нијесу расвијетљени бројни случајеви напада и покушаја убиства новинара. Режимске структуре креирају амбијент безнађа покушавајући да кроз застрашивања и друге исцрпљујуће методе утичу на рад независних медија.

Позитиван је помак оснивање Комисије за праћење истрага напада на новинаре. Међутим, и ово тијело се суочава са опструкцијама надлежних институција кроз ускраћивање достављања података или докумената.

Нажалост, нијесам оптимиста да ће се положај медија поправити. Напротив, уколико се усвоји садашња верзија Нацрта закона о измјенама и допунама Закона о слободном приступу информацијама новинарима истраживачима готово ће бити онемогућен рад. Институције ће моћи да под плаштом разних изговора забране приступ готово свим информацијама које би биле од интереса за јавност. У оваквој атмосфери засигурни можемо рећи да су пољуљани темељи демократије а угрожена људска права.

MILICA MARINOVIĆ
TV Al Jazeera Balkans, novinarka

U novinarstvu sam deceniju i koji mjesec više, pa ne znam da li je to dovoljno godina i iskustva da se objektivno sagleda medijski ambijent u Crnoj Gori danas. Kada god u životu nisam bila sigurna šta nešto JESTE, pokušavala sam da utvrdim šta NIJE kao polaznu stanicu.

Znam da NEMA slobode medija tamo gdje se novinari osjećaju ugroženo i nezaštićeno. Znam da napadi na novinare NE SMIJU ostati nekažnjeni i pod velom tajne. Znam da NIJE normalno da novinar živi bez ugovora, od smiješne plate koja kasni ili se smanjuje, bez ikakvog pravnog mehanizma koji bi ga zaštitio. Znam da na slobodu i integritet novinara NE SMIJU da utiču niti urednik, niti vlasnik medija, razni pojedinci, funkcioneri i politički i drugi centri moći. Sa druge strane, znam da NEMA opravdanja zašto su istina i činjenice postali rijetkost u novinarstvu a trebali bi biti pravilo. Znam da NEMA logike da su novinari jedni drugima "vukovi" a trebali bi biti solidarni. Znam da se NE SMIJE dozvoliti da ova plemenita i važna profesija ostane na niskim granama na kojima se trenutno nalazi.

Puno je toga što "NIJE". I NIJE za to kriva samo država i politike koje ona donosi ili loše sprovodi. Krivi smo jednako i mi novinari, svaki pojedinačno, jer smo inertni, nezainteresovani da branimo svoja prava i posao koji je, smatram, jedna od glavnih luča istine, demokratije a samim tim i prosperiteta države. No svi ovi redovi NISU važni ako nešto ne uradimo. NE zbog drugih, kao mnogo puta do sada. Zbog NAS.

MILOSAVA MANDIĆ
Portal RTCG, urednica i novinarka

Medijska scena u Crnoj Gori prilično je polarizovana. Podijeljena je, uglavnom, prema interesima vlasnika, što nije teško primijetiti kada se osmotre uređivačke politike. Jasno je da je slobodna volja vlasnika medija da odredi uređivačku politiku koju će zastupati, ali prioritet medija treba da bude interes cjelokupne javnosti, zatim poštovanje etičkog kodeksa i profesionalnih standarda.

Godinama unazad, svjedoci smo da se događaju situacije koje otežavaju rad novinara. Napadi na poslenike javne riječi povlače i ograničenu mogućnost slobode izražavanja.

Kada sve to uzmemo u obzir, pa još i malu novinarsku zaradu, sasvim je jasno da mediji, tako podijeljeni, postaju laka meta za pritiske političara koji, nerijetko, takođe svoje interese stavljaju na prvo mjesto. Nažalost, situacija je, čini se, takva da se mediji češće sučeljavaju međusobno, nego što djeluju zajedno u javnom interesu.

Stiče se utisak da su spremniji da rade u interesu jednog dijela društva, nego cjelokupnog.

To je za novinarstvo pogubno. Ipak, mediji, ma koliko bili podijeljeni, pokazali su, u nekoliko slučajeva, da zaista mogu biti sedma sila koja društvene probleme prepoznaje i iznosi na vidjelo. Ako su u stanju da detektuju probleme i zloupotrebe u društvu, mogu definitivno i uticati na smanjenje zloupotreba.

Svi žele nezavisnost Javnog servisa, ali bi i pored toga, čini se, svako na svoj način uređivao program.

U to smo se uvjerali godinama unazad. Bilo je mnogo situacija gdje su i vlast i opozicija vršili ogroman pritisak da Javni servis bude nezavisan, ali na prvo mjesto stavljajući sebe i svoje politike.

Nesporno je da novinari i urednici u najvećoj medijskoj kući u državi, treba da rade u službi svih građana, da poštuju pravo javnosti da zna, da pravovremeno, svi građanji dobiju tačnu, provjerenu informaciju.

Javni servis treba da bude subjekt koji će svim stranama dati prostor da vode dijalog, o aktuelnim temama, pravovremeno.

Samo tako može se do nezavisnog Javnog servisa.

MILOŠ RUDOVIĆ
DN Vijesti, novinar

Mada se često ističe da je u regionu lider u pregovorima sa Evropskom unijom, zaboravlja se da je Crna Gora u regionu i lider u gušenju medijskih sloboda. Među zemaljama regiona, našla se na neslavnom posljednjem mjestu liste Reportera bez granica. Posljednje mjesto u regionu najbolje oslikava situaciju u kojoj smo. Brojni, uglavnom neriješeni napadi, gotovo svakodnevne prijetnje, finansijski problemi... "krase" atmosferu u kojoj rade crnogorski novinari. Situacija bi se mogla i pogoršati ukoliko politička volja u pravcu rješavanja ovih problema ostane - kao do sada - samo na riječima.

OLIVERA SLAVNIĆ
Radio Crne Gore, novinarka

Puna usta priče o prevenciji nasilja nad novinarima – to je današnja slika stanja slobode medija u Crnoj Gori. Omiljena riječ državnih zvaničnika, nadležnih institucija, svih onih koji treba da štite je – prevencija. Šta zapravo ta riječ znači na djelu? U ovom društvenom kontekstu ne znači mnogo, tačnije, ne znači ništa. Dvadesetak godina zakasnili smo s upotrebom sintagme „zaštiti novinara“. Da se o prevenciji pričalo tada, ne bi bilo ubistva, pokušaja ubistva i napada na novinare. Danas ima smisla jedino i isključivo govoriti o rasvjetljavanju tih slučajeva. Novinari u Crnoj Gori osjećaću se sigurno tek onda kada svi napadi na medijske poslenike budu zaista do kraja rasvjetljeni, pronađeni i pred sud izvedeni pravi nalogodavci. Do tada, sve će se svesti na „prevenciju“ u nagovještaju. Odgovornoj državi i društvu ne bi trebale poruke međunarodnih institucija da se mora spriječiti nasilje nad novinarima, a svi napadi razriješiti. To bi trebalo i sami da znamo.

